

SIRA SENDE

—
AMANDA LI

KRONİK KİTAP: 364

YAYIN YÖNETMENİ
Olcay Mağden

EDİTÖR
Esra Özilhan Çiftçi

ÇEVİRİ
Olcay Mağden

RESİMLEYEN
Amy Blackwell

KAPAK UYGULAMA
Selin Öztekin

MİZANPAJ
Kronik Kitap

1. Baskı, Ocak 2023, İstanbul

ISBN
978-625-6989-15-3

KRONİK KİTAP

Şakayıklı Sk. N°8, Levent
İstanbul - 34330 - Türkiye
Telefon: (0212) 243 13 23
Faks: (0212) 243 13 28
kronik@kronikkitap.com

Kültür Bakanlığı Yayıncılık
Sertifika No: 49639

www.kronikkitap.com

[f](#) [t](#) [i](#) kronikcocuk_

BASKI VE CİLT

Optimum Basım
Tevfikbey Mah. Dr. Ali Demir Cad. No: 51/1
34295 K. Çekmece / İstanbul
Telefon: (0212) 463 71 25
Matbaa Sertifika No: 41707

YAYIN HAKLARI

© Buster Books & Amy Blackwell, 2019
Rise Up: Ordinary Kids with Extraordinary
Stories özgün adıyla Buster Books tarafından
yayımlanan, telif hakları Ajans Letra aracılığıyla
alınan bu kitabın Türkiye'deki tüm yayın hakları
Kronik Yayıncılık A.Ş.'ye aittir. Tanıtım amacıyla
yapılacak kısa alıntılar dışında, hiçbir şekilde
kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz.

SIRA SENDE

YAZAN: AMANDA LI
RESİMLEYEN: AMY BLACKWELL

ÇEVİRİ: OLCAY MAĞDEN

Kronik

GİRİŞ

Her zaman hayalini kurduğun ama imkânsız olmasından korktuğun bir şey var mı? Tehlikeyle burun buruna gelsen bununla nasıl başa çıkacağını hiç merak ettin mi?

Dünyanın dört bir yanındaki gençlerin olağanüstü hikâyelerini keşfe çıkma vakti; onlar karşılaştıkları zorlukları aşmayı başardılar. Köpekbalığı saldırılarını atlattılar, dağlara tırmandılar, çığ altında kalmaktan kurtuldular. Hepsi birer çevreci, aktivist ve de kâşif; birlikte, dünyanın düzenini adım adım değiştiriyorlar.

Onların izinden gitmene yardım edebilecek ve karşına çıkan zorlukları aşman için sana yol gösterecek becerileri ve tavsiyeleri keşfet. Sıradışı koşullara inat yaşamını nasıl sürdürebileceğini ve sesini duyurmak için gereken ipuçlarını öğreneceksin.

Artık bu gözü pek, hayalperest çocuklarla; ayaklanmaktan ve hayallerine kavuşmaktan korkmadan kafalarına koyduğunu yapan gençlerle tanışıp kendi hikâyeni bütün dünyayla paylaşmak için onlardan ilham alma vakti.

.....

29 MUHTEŞEM ÇOCUĞUN HİKÂYESİNİ ANLATAN İLHAM VERİCİ BİR KİTAP.
ONLAR, ZAFERLE YÜRÜYEN, ZORLUKLARIN ÜSTESİNDEN GELEN VE
PES ETMEYEN ÇOCUKLAR. ONLAR, ÇOĞU YETİŞKİNİ UTANÇLARIYLA
YÜZLEŞMEK ZORUNDA BIRAKAN ÇOCUKLARI

PELÉ

VE İNANILMAZ ZAFERLERİ

BREZİLYA

Küçük bir çocuk koşarak tozlu Brezilya sokaklarından birinin köşesinden döndü. Çıplak ayaklarıyla topa benzer bir şeyi tekmeliyordu. Aslında bu, içi gazete kâğıtlarıyla doldurulup ipe bağlanmış eski bir çoraptı. Ama oynadığı şey doğru dürüst bir top olmasa da çocuğun yeteneği ortadaydı. Beceri isteyen tüm numaraları yapabiliyor, "topunu" bir dizinden diğerine sektirip kafasından sırtına yollayabiliyordu. Bu oyuna tutkuyla bağlı olduğu belliydi.

Çocuğun adı Edson Arantes do Nascimento'ydu ama arkadaşları onu Pelé diye çağırıyorlardı. São Paulo'nun yoksul mahallelerinden Bauru'da yetişen bu fakir çocuk, dünyanın gelmiş geçmiş en iyi futbolcularından biri, hatta çoğu insana göre en iyisi olacaktı: Efsanevi Pelé!

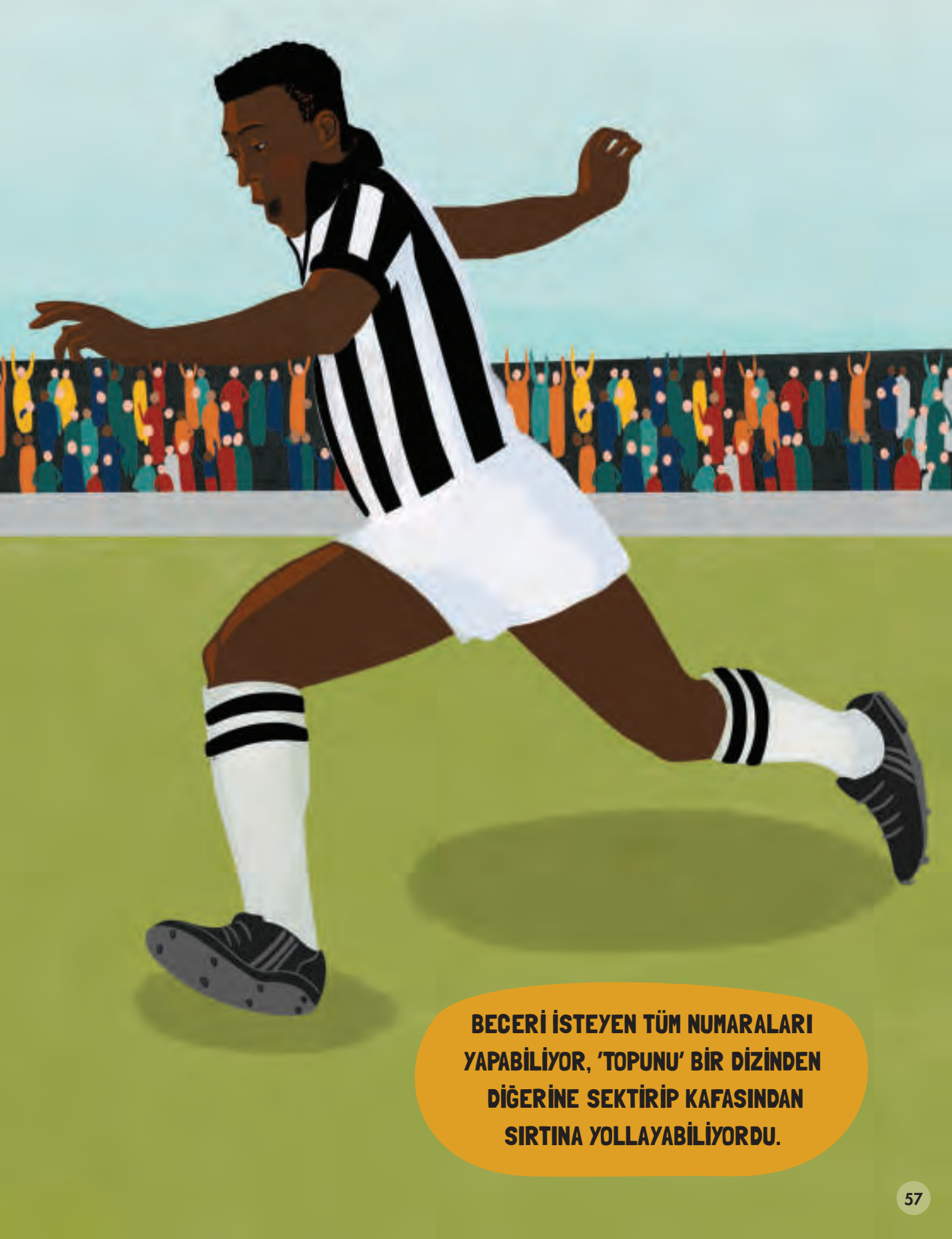
Pelé, Brezilyalıydı ve burası futbola hayran bir ülkeydi. Sokakta oynadığı o gün,

yani 16 Temmuz 1950'de, çok önemli bir maç oynanacaktı. Bütün Brezilya, dünyanın en iyisi olan takımlarının ünlü Maracanã Stadyumu'nda oynanacak FIFA Dünya Kupası'nda Uruguay'ı yeneceğini düşünüyordu. Maçı izlemek için herkes işine ara vermişti. Bu, muazzam bir olaydı.

ANCAK BİRDEN AKLA HIÇ GELMEYEN
BİR ŞEY OLDU.

Skor 1-1'di ama maçın bitimine on dakika kala Uruguay bir gol daha attı. Brezilya maçı kaybetmişti! Herkes şaşkınlık içindeydi. Kadın erkek herkes sokaklara dökülmüş ağlıyordu. Pelé'nin babası da gözyaşları içindeydi. Pelé dokuz yaşındaydı ve perişan olmuştu. Bu yüzden asla aklından çıkmayacak bir yemin etti.

**BECERİ İSTEYEN TÜM NUMARALARI
YAPABİLİYOR, 'TOPUNU' BİR DİZİNDEN
DİĞERİNE SEKTİRİP KAFASINDAN
SIRTINA YOLLAYABİLİYORDU.**

“Günün birinde,” diye söz verdi babasına. “Günün birinde senin için o Dünya Kupası’nı kazanacağım.” Ve dediğini yaptı.

11 yaşında ilk futbol takımı Bauru’da oynamaya başladı. O kadar başarılıydı ki 15’ine geldiğinde Brezilya’nın meşhur takımlarından Santos’a transfer edildi. 17 yaşına bastığındaysa 1958 Dünya Kupası’na katılmak üzere Brezilya milli takımına seçildi. Bu, akıl almaz bir başarıydı. Pelé sözünü tutmak için büyük bir fırsata kavuşmuştu.

Pelé’nin turnuvada attığı ilk gol epey ses getirdi. Brezilya’nın Galler’e karşı oynadığı çeyrek final karşılaşmasındaki golüyle Dünya Kupası tarihinde gol atan en genç oyuncu oldu. Ardından Fransa maçında yaptığı *hat trick* ile devam etti.

Brezilya artık finaldeydi. Pelé kendisini destekleyen kalabalığı hayal kırıklığına uğratmadı. İsveç’e iki olağanüstü gol attı ve bitiş düdüğü öttüğünde Brezilya, İsveç karşısında 5-2 öndeydi. Bu, televizyondan yayınlanan ikinci Dünya Kupası’ydı ve Pelé inanılmaz yeteneğini bütün dünyaya göstermişti. İnsanlar her gün onun hakkında konuşuyordu. Başarmıştı!

Pelé iki Dünya Kupası daha kazandı ve kariyeri boyunca 1.281 gol attı. Top kontrolü, sürüşü ve kafa vuruşları efsaneviydi ama en meşhur hareketi “röveşataydı.” Kaleye sırtı dönükken havaya sıçrayıp kafasının üstündeki topu ayağıyla kaleye gönderdiği akrobatik bir hareketti bu. 2000 yılında FIFA, Pelé’yi Yüzyılın Futbolcusu seçti ve Uluslararası Olimpiyat Komitesi onu Yüzyılın Sporcusu ilan etti. Pelé 29 Aralık 2022’de hayatını kaybetti.

TOP SEKTİRMEK İÇİN

Bir futbol topunu dizinde, ayağında ve kafanda yere hiç düşürmeden zıplatmaya "top sektirmek" denir. Kendini geliştirmek için aşağıdaki tekniklere başvurabilirsin. Pelé gibi alıştırma yapmak istersen içini kâğıtla doldurduğun bir çorap kullanabilirsin.

1. Topu yere bırak ve bir kere zıplamasını bekle. Sonra ayağınla sektirerek topu ellerine gönder. Bunu her iki ayağınla birçok kez tekrarla.
2. Şimdi, işi biraz daha zorlaştıralım. Topun bir kere yerden sekmesini bekle ama bu kez onu ellerine göndermek yerine ayağınla sektir. Sonra yine yerden sekmesini bekle, sonra tekrar ayağınla sektir. Topu elinle tutmadan mümkün olduğunca çok kez bir yerde bir de ayağında sektir.
3. Son olarak topu yerden sektirmeyi yavaş yavaş bırakmaya başla. Yani topu yere bırak, bir kere zıplamasını bekle. Bu kez gelen topu ayağında iki kere sektir ve sonra tekrar yerden sekmesine izin ver. Bu şekilde devam ederek topu ayağında sektirme sayısını artır, yerde zıplatmayı ise tamamen bırak.

Bu hareketleri ayağınla, dizinle, omzunla ve hatta başınla bile deneyebilirsin.

ENGELLİ PARKUR NASIL HAZIRLANIR?

Engelli parkur top sürüşünü geliştirmeni sağlar ve hazırlaması da çok basittir.

1. Beş koniyi düzenli aralıklarla düz bir çizgi oluşturacak şekilde yerleştir. Koni yerine, yeri işaretleyebileceğin herhangi bir şey, örneğin plastik tabak ya da tencere kapağı da kullanabilirsin.
2. Arada koşmak için yeterince mesafe bırakıp ilk yerleştirdiğin işaretlerin biraz ötesine ve paraleline dört işaret daha koy. Ama bu kez her bir koni, ilk sıradakilerin ortasına denk gelmeli ki zikzak oluştursunlar.

Buradaki amaç, her bir koninin etrafından zikzak çizerek topu sürmektir. Çalışmanı daha da zorlaştırmak istersen konilerin sayısını artırabilirsin.

İPUÇLARI

- Topu her iki ayağınla sürmeyi unutma.
- Kontrolünü yitirmemek için topu ayağına yakın tut.
- Kendini zorlamak için konileri birbirine yaklaştır.
- Her turun süresini tut ve kendinle yarış.

FRIDA KAHLO

VE RENGÂRENK ESERLERİ

MEKSİKA

Köşeyi dönen ahşap otobüs yalpaladı.

Frida ve erkek arkadaşı Alejandro birbirlerine tutunup, oturan yolcuların üstüne düşmemeye çalışırken kahkahalarla gülüyorlardı. Birden duydukları gürültüyle yüzlerindeki gülümseme yerini dehşete bıraktı. Otobüs sarsıldı ve yan yattı. Her tarafı dağılmıştı, ortalık cam, ahşap ve metal parçasından geçilmiyordu. Her yanda korkunç yardım çığlıkları yankılanıyordu. Bir şey Frida'nın karnına çarpmıştı ve canını feci yakıyordu. Çığlık bile atamadan gözleri karardı.

18 yaşındaki Frida günler sonra gözlerini açtı. Bir hastane yatağındaydı. Hareket edemiyordu ve bütün vücudu acı içindeydi. Doktorlar ona içinde bulunduğu otobüsün bir tramvayla çarpıştığını ve birçok kişinin öldüğünü söylediler. Bir demir parçası Frida'nın karnını delip omurgasını birkaç yerden kırarak iç organlarına zarar vermişti. Frida'nın leğen kemiği, kaburgaları, sağ bacağı ve köprücük kemiği kırılmış, sağ ayağıysa tamamen parçalanmıştı. Yine de yaşıyordu.

Frida Kahlo genç yaşında birçok zorlukla mücadele etti. 1907 yılında Mexico City'nin hemen dışında yaşayan yoksul bir ailede doğmuştu. Altı yaşındayken çocuk felci geçirmiş, bu da bir bacağıının total kalmasına sebep olmuştu. Otobüs kazasıyla Frida'ya çok daha fazla zarar verdi. Kazadan sonraki üç ay alçı korse takmak zorunda kaldı ve hayatı boyunca dinmek bilmeyen acılar çekti. Bu yüzden çok uzun süreler yatağa bağımlı yaşadı.

FRIDA HAYALLERİNDEN ASLA VAZGEÇMEDİ.

Hayali resim yapmaktı, ancak uzun süre oturamıyor ya da çizecek ilgi çekici şeyler bulmak için dışarı çıkamıyordu. Günün birinde buna bir çözüm bulabileceğini fark etti. Annesinden boya, fırça, küçük bir şövale ve büyük bir ayna getirmesini istedi. Annesi bunları Frida'nın yatağının üstüne, erişebileceği bir uzaklığa koydu. Frida kendi yansımasına baktı; sargılar içinde, gözalıcı, siyah saçlı, genç bir kadın. Resme başlamaya hazırdı. Madem yatakta kalması gerekiyordu, o zaman en iyi bildiği şeyi, kendini çizecekti.

Frida hayatına Meksika'nın en ünlü ressamlarından biri olarak devam etti. Tüm dünya onun rengârenk tablolarını tanıyor ve bu tabloların her biri yüz binlerce dolar değerinde. Resimlerinden biri 2016 yılında 8 milyon dolara satıldı. Frida, Meksika kimliğinin ve feminizmin bir simgesi hâline geldi.

Frida ne kadar acı çekse de hiçbir zaman pes etmedi. Hislerini resimleri aracılığıyla ifade etmek hoşuna gidiyordu ve hayatını sanata adanmıştı. Tablolarının çoğu kendi

portresiydi. Frida'yı pek çok farklı yerde gösteriyorlardı: yatakta, tekerlekli sandalyede, otobüste ve hatta rüyalarında. Resimlerinin çoğu rengârenk ve hayat doluydu. Frida, Meksika'nın parlak renklerine hayrandı, canlı renklerde kıyafetler giyip saçına çiçekler takmaya bayılırdı. Frida, karşısına çıkardığı tüm zorluk ve mücadelelere rağmen yaşamı seviyordu.

KENDİ PORTRENİ ÇİZMEK İÇİN

1. Kâğıt, kalem, silgi ve bir ayna olarak işe başla.
2. Yüzünün şekline dikkatlice bak. Yuvarlak mı, oval mi, uzun mu? Gördüğün şekli kâğıda çiz.
3. Yüzünü dört eşit parçaya ayır ve bunu kâğıt üzerinde göstermek için çizdiğin ilk şeklin üstüne biri yatay biri dikey olmak üzere kesik çizgilerden oluşan iki doğru çiz. Bu sırada
4. Yüzündeki farklı kısımların büyüklüklerini ve yerlerini yakından incele ve hepsini kâğıda aktar.
5. Unutma, ilk seferinde mükemmel bir iş çıkaramayabilirsin. Bu yüzden çizmeye devam ederken değişiklikler yapmaya da hazır ol.
6. Çizdiklerinden memnun kalırsan kesik çizgilerden oluşan doğruları silip kulaklarını, saçlarını ve boynunu ekleyebilirsin.
7. Sıra renkleri kullanıp dilediğinince yaratıcı olmaya geldi.

RENKLERLE OYUN VAKTİ

- Birçok rengi üç ana renk olan mavi, kırmızı ve sarıyı karıştırarak elde edebilirsin.
- İki ana rengi karıştırırsan ortaya ikincil bir renk çıkar. Kırmızı ve sarı, turuncuyu; mavi ve kırmızı, moru; sarı ve mavi de yeşili oluşturur. İkincil rengin tonu ana renklerin kullanım miktarına bağlıdır.
- İki ikincil rengi karıştırırsan bu kez üçüncül bir renk elde edersin.
- Tamamlayıcı renkler, renk çemberinde birbirlerinin tam karşısında bulunur. Bu iki rengi yan yana getirirsen canlı bir kontrast yakalamış olursun.
- Kırmızı, turuncu ve sarı, sıcak renklerdir. Mavi, yeşil ve mor ise soğuk renklerdir.
- Siyah ve beyaz genelde diğer renkleri açmak ya da koyulaştırmak için kullanılır. Bunları azar azar eklemeye dikkat et.
- Renkleri karıştırırken şunu unutma: Açık bir rengi koyulaştırırken çok az miktarda koyu renk kullanman yeterlidir. Ama koyu bir rengi açmak için daha fazla miktarda açık renge ihtiyaç duyacaksın.
- Renklerle oynarken cesur ol! Sanatçıların işlerine göz at ve yarattıkları etkiye hangi renkleri bir araya getirerek ulaştıklarını incele. Çok şaşırtıcı sonuçlara ulaşabilirsin.
- Boyama kitapları, farklı renkler üzerinde çalışabilmen için sana birbirinden eğlenceli fırsatlar sunar.

